

Sygnatura akt VI Ka 725/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **28 października 2014 r.**

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Agata Gawron-Sambura

Sędziowie SSR del. Małgorzata Peteja-Żak (spr.)

SSO Kazimierz Cieślowski

Protokolant Natalia Skalik-Paś

przy udziale Andrzeja Zięby

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2014 r.

sprawy **skazanego J. R., syna K. i J.**

ur. (...) w B.

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionych przez skazanego i jego obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 6 czerwca 2014 r. sygnatura akt IX K 285/14

na mocy art. 437 § 1 kpk, art. 624 § 1 kpk

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając obie apelacje za oczywiście bezzasadne;
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. P. kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych i sześćdziesiąt groszy) obejmującą kwotę 27,60 zł (dwadzieścia siedem złotych i sześćdziesiąt groszy) podatku VAT, tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów obrony skazanego z urzędu w postępowaniu odwoławczym;
3. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 725/14

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 28 października 2014r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach z wniosku skazanego J. R. prowadził postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego, obejmującego kary orzeczone wobec tego skazanego prawomocnymi wyrokami. W wyroku łącznym z dnia 6 czerwca 2014r., w sprawie o sygn. IX K 285/14, Sąd I instancji uznał, że zachodzą podstawy do orzeczenia kary łącznej 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, obejmującej skazania:

1. wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 18 marca 2013r. w sprawie o sygn. IX K 1923/10 za czyn z art. 278 § 1 kk, popełniony w dniu 2 grudnia 2009r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,
2. wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 23 grudnia 2013r. w sprawie o sygn. IX K 1421/12 za czyny z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk, popełnione w 2011r., na jedną karę 2 lat pozbawienia wolności, orzeczono obowiązek naprawienia szkody.

Na poczet orzeczonej kary łącznej Sąd zaliczył skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie o sygn. IX K 1923/10 od dnia 25 listopada 2013r. do 6 czerwca 2014r., ustalając, iż pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w poszczególnych wyrokach podlegających połączeniu, nie objęte wyrokiem łącznym, podlegają odrębnemu wykonaniu, nadto zasądził stosowne wynagrodzenie na rzecz obrońcy z urzędu oraz zwolnił skazanego z kosztów sądowych, którymi obciążył Skarb Państwa.

Powyższy wyrok łączny zaskarżyli w całości skazany i jego obrońca.

Skazany w osobistej apelacji podkreślił swoją trudną sytuację rodzinną i majątkową, wskazując jako powody popełniania przestępstw brak pracy i środków do utrzymania rodziny oraz podkreślając swoją pozytywną postawę w jednostce penitencjarnej, krytycyzm wobec dotychczasowego życia, a także chęć naprawy wyrządzonych przestępstwami szkód. Podniósł niewspółmierność wymierzonej kary łącznej pozbawienia wolności w oparciu o wyroki opisane w sentencji, podczas gdy prawidłowa analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, iż uzasadnionym byłoby zastosowanie przez Sąd kary łagodniejszej.

Obrońca zaskarżonemu wyrokowi zarzucił rażącą surowość wymierzonej wobec skazanego kary łącznej pozbawienia wolności, która to kara łączna została ukształtowana na zasadzie częściowej absorpcji i jako taka nie odpowiada dyrektywom wymiaru kary łącznej oraz nie uwzględnia w należyтым stopniu okoliczności dotyczących osoby skazanego, a mających wpływ na ograniczenie wysokości przedmiotowej kary łącznej.

Stawiając taki zarzut wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie skazanemu kary łącznej pozbawienia wolności w granicach ustawowego zagrożenia, tj. z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Obie apelacje nie są zasadne i to w stopniu oczywistym.

Ponieważ skarżący nie kwestionowali wyznaczonego przez Sąd I instancji zbiegu realnego przestępstw, za które orzeczone kary jednostkowe pozbawienia wolności stanowiły następnie podstawę do ukształtowania wymiaru kary łącznej, wypada więc jedynie potwierdzić, iż Sąd merytoryczny nie popełnił w tym zakresie najmniejszego błędu. Istotnie zachodziły warunki do orzeczenia jednej kary łącznej pozbawienia wolności z połączenia kar tego rodzaju, orzeczonych wskazanymi dwoma wyrokami Sądu Rejonowego w Gliwicach. Prawdą jest również i to, że Sąd orzekający miał w polu widzenia wyroki wydane wcześniej wobec skazanego, w tym wyrok łączny z dnia 12 listopada 2013r. w sprawie o sygn. IX K 944/13 oraz wyznaczone tym wyrokiem dwa zbiegi realne przestępstw, jednak słusznie przyjął brak podstaw do połączenia kar pozbawienia wolności objętych wyrokami Sądu Rejonowego w Gliwicach w sprawach o sygn. IX K 3419/10 i IX K 211/10, których wykonanie warunkowo zawieszono, z karami bezwzględnyimi pozbawienia wolności, orzeczonymi w sprawach o sygn. IX K 1923/10 i IX K 1421/12 z uwagi na brak wobec skazanego pozytywnej prognozy kryminologiczno – społecznej, warunkującej zastosowanie art. 69 kk.

Jeśli chodzi zaś o podniesiony zarzut rażącej niewspółmierności kary wskazać należy, iż będzie on tylko zasadny wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd I instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo SN (por. III KR 254/73, OSNPG 1974, nr 3-4, poz. 51 i aprobatę tego stanowiska: M. Cieślak, Z. Doda,

Przełęcz orzecznictwa, Pal. 1975, z. 3, s. 64). Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę co do jej wymiaru, ale o „różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa - >>rażąco<< niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować” (zob. wyrok SN z dnia 2 II 1995r., II KRN 198/94, OSNPP 6/1995, poz. 18).

Granice kary łącznej określa przepis art. 86 § 1 kk, wedle którego Sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar jednostkowych podlegających łączeniu do ich sumy, nie przekraczając górnych granic dla danego rodzaju kar wynikających z powołanego przepisu, przy czym jej wymiar we wskazanych wyżej granicach warunkowany jest przede wszystkim relacjami zachodzącymi pomiędzy prawomocnie osądzonymi czynami. Relacje te sprowadzają się do określenia, jak bliski związek przedmiotowo – podmiotowy łączy te czyny. Im bliższe są te relacje, tym bardziej wyrok łączny powinien być zbliżony do dopuszczalnego minimum, uwarunkowanego wysokością kar orzeczonych za przestępstwa objęte tym wyrokiem, im związek ten luźniejszy, tym przeważać powinno kumulowanie poszczególnych kar (zob. wyrok SN z dnia 25 X 1983r., IV KR 213/83, OSNKW z 1984r., z. 5-6, poz. 65; wyrok SN z dnia 15 V 1990r., IV KR 80/90, Lex nr 22064; wyrok SA w Krakowie z dnia 10 X 1991r., II AKr 127/91, KZS z 1991r., z. 10, poz. 10). Przez związek przedmiotowo – podmiotowy należy zaś rozumieć podobieństwo rodzajowe zbiegających się przestępstw, motywację oraz czas i miejsce popełnienia każdego z nich (zob. wyrok SA w Krakowie z dnia 2 VII 1992r., II AKr 117/92, KZS z 1992r., z. 9, poz. 50).

Przywołane w apelacjach okoliczności, a mianowicie pozytywna postawa skazanego w zakładzie karnym i taka też prognoza penitencjarna, z drugiej strony zaś okoliczności popełnienia przypisanych skazanemu podobnych przestępstw, bo skierowanych przeciwko temu samemu dobru chronionemu prawem, oraz ściśle powiązanie pomiędzy nim wskazywały zdaniem skarżących na bliski związek przedmiotowy pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami, a tym samym przemawiały za orzeczeniem kary łącznej na zasadzie absorpcji.

Należy jednak w pełni zaaprobować poglądy Sądu Rejonowego wyartykułowane w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku co do okoliczności, jakie winny zostać uwzględnione przy wymiarze kary łącznej. Zgodnie z utrwalonym w tym zakresie orzecznictwem Sądu Najwyższego, wymiar kary łącznej winien być kształtowany przy uwzględnieniu w pierwszej kolejności celów zapobiegawczych i wychowawczych kary, jak też jej społecznego oddziaływania. Istotnym staje się w kontekście tych celów ustalenie właśnie związku przedmiotowego i podmiotowego pomiędzy czynami podlegającymi objęciu karą łączną oraz czas popełnienia przestępstw, jak też ustalenie okoliczności związanych z zachowaniem i szeroko rozumianą sytuacją skazanego po wydaniu wyroków, na mocy których orzeczono kary jednostkowe, w celu rozważenia ich wpływu na ewentualne złagodzenie.

Należy zatem zgodzić się z prezentowanym przez obrońcę stanowiskiem, zgodnie z którym związek przedmiotowy czynów objętych karą łączną był silny, gdyż wszystkie czyny były podobne rodzajowo (popełniane przeciwko mieniu, na szkodę tego samego podmiotu). Trzeba jednak podkreślić, że znaczna odległość czasowa popełnianych przestępstw, wynosząca prawie dwa lata (jeden z czynów bowiem były popełnione z początkiem grudnia 2009r., a kolejne przestępstwa na przestrzeni stycznia - listopada 2011r.), to okoliczność wskazująca na zasadność zbliżenia wymiaru kary łącznej do sumy kar częściowych. Wskazać należy w tym kontekście skarżącemu, iż zastosowanie zasady pełnej absorpcji przy wymiarze kary łącznej w szczególności winno być ograniczone do sytuacji, kiedy pomiędzy pozostającymi w zbiegu realnym czynami odległość czasowa jest nieznaczna, sama granica pomiędzy nimi nie jest wyraźna, a czyny są jednorodnej i objęte jedynym planem działania. Zatem Sąd Rejonowy badając relacje zachodzące pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami prawidłowo stwierdził, że więzi pomiędzy nimi nie były na tyle bliskie, by uzasadniało to wymierzenie kary na zasadzie pełnej absorpcji, a więc w rozmiarze odpowiadającym wymiarowi najwyższej z kar podlegających połączeniu, in concreto w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności.

Także okoliczności dotyczące właściwości i warunków osobistych skazanego, w kontekście dostosowania wymiaru kary łącznej do realizacji celów w zakresie prewencji indywidualnej, zostały przez Sąd Rejonowy właściwie ocenione. I tak w oparciu o opinię o skazanym z jednostki penitencjarnej ustalono, że zachowanie skazanego w warunkach izolacji było pozytywne, był nagradzany regulaminowo, jest zatrudniony nieodpłatnie, nadto w stopniu umiarkowanym realizuje

zadania objęte systemem programowego oddziaływania, co wskazuje na dobre przystosowanie się skazanego do warunków izolacji penitencjarnej, jego proces resocjalizacji jednak wymaga utrwalenia w tych warunkach.

Trudno zatem także skutecznie zarzucić Sądowi meriti dokonania nieprawidłowych ustaleń faktycznych dot. postawy skazanego w procesie jego resocjalizacji.

Ponadto, czego już niestety skarżący nie chcieli zauważyć, ważkie znaczenie przy wymiarze kary łącznej ma względnie na przewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Popęlenie większej ilości przestępstw jest zaś istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji, której zastosowanie jest przeciw rozwiązaniem skrajnym, wyjątkowym, podobnie jak sięgnięcie po będącą jej przeciwieństwem zasadę kumulacji (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 12 VII 2000r., II AKa 171/00, OSA z 2001r., z. 2, poz. 5; wyrok SA w Krakowie z dnia 29 VI 2010r., II AKa 100/10, KZS 2010/10/16).

Tymczasem skazany, będąc uprzednio wielokrotnie karany za przestępstwa z art. 278 § 1 kk, w obliczu stosowanego bez powodzenia środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, w okresie od stycznia do listopada 2011r. dopuścił się w sumie aż 62 czynów, z tego 31 przestępstw kradzieży popełnionych w warunkach ciągu (pozostałe natomiast to wykroczenia z art. 119 § 1 kw), co musiało niestety stanowić istotny negatywny czynnik prognostyczny, przemawiający obecnie za orzeczeniem wobec niego kary łącznej zbliżonej do tej opartej na zasadzie pełnej kumulacji (zob. wyrok SA w Łodzi z dnia 20 IX 2001r., II AKa 154/01, Prok. i Pr. z 2002r., z. 4, poz. 26). Taka ugruntowana wówczas postawa skazanego wskazywała niejako na pewien jego sposób życia i utrzymania, co nie mogło pozostać bez wpływu na rysującą się wobec niego negatywną prognozę. Wprawdzie podnoszona przez apelujących aktualna, prawidłowa postawa skazanego w jednostce penitencjarnej, polegająca na zdyscyplinowaniu i podporządkowaniu regulaminowi, winna zasadniczo sprzyjać pozytywnym zmianom w sposobie życia skazanego, choć zasady doświadczenia życiowego uczą, iż nawet umiarkowanie pomyślna prognoza kryminologiczno – społeczna, stawiana wobec osób, które w przeszłości wykazały wielokrotnie oznaki braku odpowiedzialności i samodyscypliny, jest dotknięta dużym stopniem ryzyka.

W tej sytuacji wymiarzenie kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 2 lat i 6 miesięcy, a więc w wymiarze nieznacznie niższym od sumy kar częściowych podlegających połączeniu, uznać należy za rozstrzygnięcie spełniające kryteria sprawiedliwości i racjonalności w kontekście wyżej wskazanych kryteriów.

Bezzasadność stawianego wyrokowi łącznemu w apelacjach zarzutu oraz brak uchybień podlegających uwzględnieniu z urzędu były powodem utrzymania zaskarżonego wyroku.

Z uwagi na fakt niepokrycia przez skazanego kosztów pomocy prawnej udzielonej skazanemu przez wyznaczonego z urzędu obrońcę, Sąd odwoławczy na stosowny wniosek obrońcy zasądził na jego rzecz od Skarbu Państwa wynagrodzenie w wysokości odpowiadającej minimalnej stawce wynagrodzenia za reprezentowanie strony w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego.

Fakt pozbawienia skazanego wolności i wynikający z niego brak odpłatnego zatrudnienia były podstawą rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego o zwolnieniu skazanego z obowiązku poniesienia wydatków postępowania odwoławczego, którymi obciążono Skarb Państwa.